

Sinema Düşlerimizi Gerçekleştiriyor!

Milyonlarca yıl önce yaşamış bir dinozoru bir ormanda görmeye ne dersiniz? Ya da bir tavuğu konuşurmaya? Bunlar olanaksız diyebilirsiniz! Belki de bir yanardağ patlamasını yakından izlemek istersiniz. Tamam, bu da çok tehlikeli! Merak etmeyin; tüm bu düşleri gerçekleştirebilen büyülü bir dünya var. Bu dünyanın adı "sinema"! Peki, sinemanın düşleri gerçekleştirme gücü nereden geliyor?

Gerçek yaşamda olanaksız, tehlikeli ya da ulaşılması çok güç olan her şeyi; dinozorları, konuşan tavukları ya da yanardağ patlamalarını filmlerde görebiliyoruz. Bunları görebilmemizin nedeni, filmlerde kullanılan "efektler". Bu efektlerin bir kısmı görüntüler üzerinde oynanarak hazırlanıyor. Bunlara "görsel efektler" deniyor. Bir de "özel efektler" var. Bu efektler, bir filmde büyük bir patlama sonucunda yıkılan binanın, aslında gerçeğinin 50 cm'lik bir kopyası olması gibi bazı hileleri içeriyor!

Bir film çekildi!

Diyelim ki bir film çekildi. Filmin bu ilk haline sinemacılar "ham film" diyorlar. Yukarıdaki "tuvalet kâğıdı çocuk" fotoğrafı, bir ham film karesi! Ham film, çekim sonrası bir stüdyoya getiriliyor. Burada özel bir laboratuvarda yıkılıyor, kopyası çıkarılıyor ve bilgisayar ortamına aktarılıyor. Ham film, aslında farklı farklı yerlerde ve tekrar tekrar çekilmiş sahnelerden oluşuyor. Bu sahnelerin birleştirilmesi gerekiyor. Bu işi "kurgu uzmanları" yapıyor. Tıpkı bir terzi gibi filmi "kesip biçerek" anlamlı bir bütün haline getiriyorlar.

Ağaçları kim "canlandırıyor"?

"Tuvalet kâğıdı çocuk" bahçede koşturacak! Bu bahçenin üçboyutlu modelini yapmayı sağlayan bilgisayar yazılımları bulunuyor. Bu yazılımları kullanabilen uzmanlar, becerikli parmaklarını klavye üzerinde oynatarak bahçeyi "canlandırıyorlar", yani sanal bir varlık haline getiriyorlar. Bu uzmanlara "animatör" deniyor. Animatörler, düşleyebileceğiniz her türlü sanal varlığı tasarlayabiliyorlar. Ancak, bazı noktalarda zorlandıklarını da kabul ediyorlar. Örneğin, tüylü bir sanal yaratık hazırlamak çok uğraştırıcı bir iş!

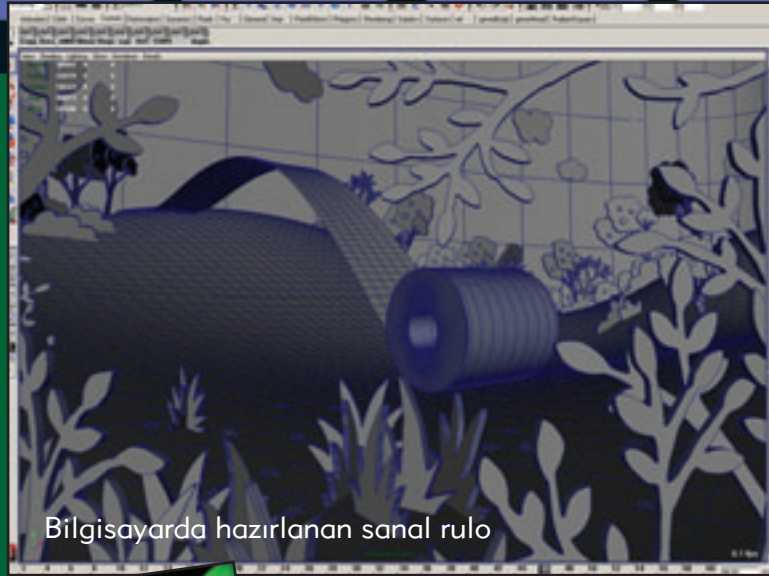
Görme algımızın öyle bir özelliği var ki...

Çevrenizdeki bir nesneye, örneğin bir bardağa bakın. Sonra başınızı başka yöne çevirin. Başınızı başka yöne çevirdiğiniz halde bardağın görüntüsünü hâlâ algıyorsunuz. Ancak, siz bunu fark etmezsiniz bile! İşte görme algımızın bu özelliği "görsel süreklilik" olarak adlandırılıyor. Animatörler ve görsel efekt uzmanlarının kullandıkları bir teknik de bu özelliğe dayanıyor. Adı "stop motion" olan bu teknikle, bir nesne kare kare hareket ettirilip fotoğrafları çekiliyor ve sonra bu fotoğraflar arka arkaya hızla "oyunlatılıyor". Sinema dünyasında bu hız saniyede 24, televizyon dünyasında 25 kare.

Sinema, biraz mühendislik işi!

Animatörlerin problem çözme becerilerinin yüksek olması, fizik kurallarını iyi bilmeleri gerekiyor. Elbette işin içinde matematik de var. Çünkü animatörler, gerçek dünyanın bir benzerini bilgisayarda yaratmaya çalışıyorlar. "Tuvalet kâğıdı çocuğa" geri dönelim. Bu sanal rulonun malzemesi ne? Bu malzemeyle yapılmış rulo nasıl zıplar? Ne kadar yükseğe zıplar? Yerçekimi ruloyu nasıl etkiler? Rulo ne kadar süreyle zıplayacak? Örneğin, üç saniye. Bu süre boyunca rulo kaç kez zıplar? İlk zıplamayla son zıplama arasında nasıl bir görünüm farkı olur? Animatör, tüm bunları düşünüp, üç saniye için yaratacağı her bir kareyi tasarlamak zorunda!

Bilgisayarda hazırlanan sanal rulo

Ham filmde bir kare

Filmde rulo böyle görünüyor!

Sinema, biraz da sanat işi!

"Görsel efekt sanatçısı", kurgu uzmanının hazırladığı filmle animatörün hazırladığı tuvalet kâğıdı rulosu ve bahçe görüntülerini yine özel bir bilgisayar yazılımıyla kare kare birleştiriyor. Farkında mısınız? Birçok sinema terimi öğreniyorsunuz. "Kare" de bunlardan biri! Bir film aslında çok sayıda görüntüden oluşuyor. Bunların her birine "kare" deniyor.

"Animatronik" de ne?

Bir filmde çeşitli özel efektler kullanılabilir! Filmde gördüğümüz sevimli dinazor, aslında mekanik bir kukla olabilir! Programlanarak ya da mekanik olarak hareket ettirilebilen kuklaların hazırlanmasıyla ilgili sinema alanı "animatronik" olarak adlandırılıyor. Özel hazırlanmış vücut parçaları da birer efekt! Oyuncular, bunları takarak olduklarından uzun ya da iri gövdeli görünebiliyorlar. Film için yapay yağmur, kar ya da rüzgâr oluşturulabiliyor.

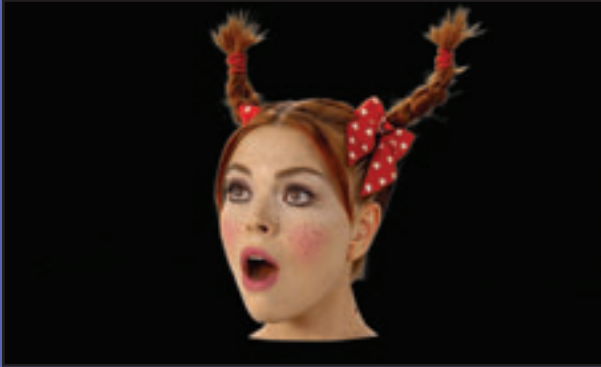

Kamera arkasından bir sır!

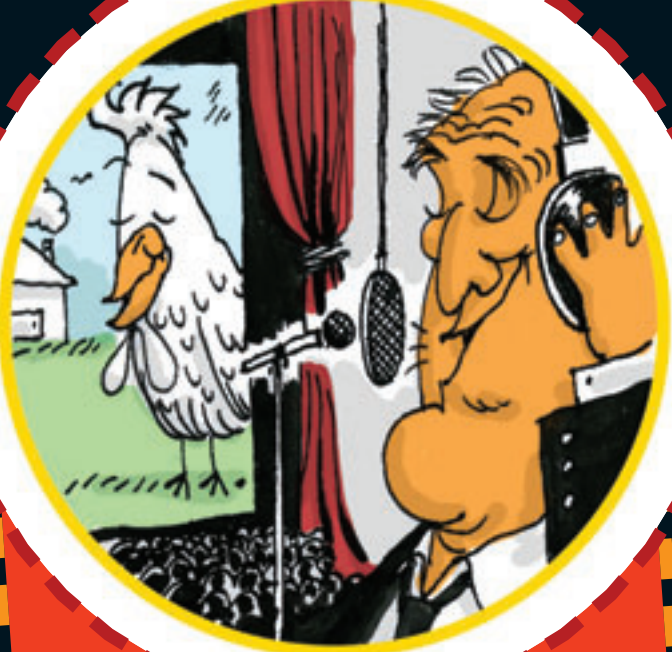
"Kumbara kız"ın bağırdığı bir sahne düşünün. Bu sahenin kamera arkasına dönelim. Önce oyuncunun bir kumbara modeli içinde filmi çekiliyor.

Görsel efekt sanatçısı, oyuncunun başını "maskeliyor". Bunu, bir kâğıt üzerindeki resmin belirli bir bölümünün makasla kesilmesine benzetebiliriz. Bu arada bir animatör de, sanal bir kumbara hazırlıyor.

Görsel efekt sanatçısı, maskelenen baş, kumbara ve bu film için hazırlanan bahçe görüntülerini birleştiriyor!"

Filme ses ekleniyor!

Sıra filmin seslendirilmesine ve ses efektlerinin hazırlanmasına geliyor. Bu da ses stüdyosunda gerçekleştiriliyor. Buradaki ses teknisyeni, filmin seslendirme işlerini yürütüyor. Ayrıca rüzgâr ya da deniz sesi gibi efektleri filme kare kare ekliyor. Bu sırada görüntüyle seslerin uyumuna dikkat ediyor. Bu da bittikten sonra filmin kopyaları hazırlanarak ilgili yerlere dağıtılıyor. Film artık izleyicinin karşısına çıkmaya hazır!

Efektlerle hazırlanmış bir filmin öyküsü böyle. Belki bir gün siz de sinemayla uğraşmak isteyebilirsiniz. Bunun için üniversitelerin görsel iletişim fakültelerinde sinema eğitimi almak gerekiyor. Ancak sinemacılar, temel sanat eğitimi almış herkesin bu işi yapabileceğini söylüyorlar.

Tuğba Can
Çizimler: Barış Hasırcı

Bu yazımızı hazırlamak için Sinefekt ve Anima adlı kuruluşlardan yetkililerle söyleşi yaptık. Lamia Karaali Preşeva, Kuban Altan, Nermin Er, Özgür Yılmaz ve Mehmet Kurtuluş'a yardımlarından dolayı teşekkür ediyoruz.